

її місії. Зазвичай у всіх підручниках з макроекономіки метою макроекономічного розвитку визначається забезпечення економічного зростання, зайнятості населення та стабільності грошової системи. Тільки усі науковці і політики забувають про головну, природну незазначеність економіки - підвищення рівня та якості життя населення.

Безпека як система корінних, типових властивостей будь-якої країни втілює в собі усі сфери різних галузей життєдіяльності й розвитку людини, суспільства, держави і природи. В цілому, безпеку можна визначити як якісну характеристику об'єкта (системи), здатність об'єкта до існування і розвитку та його захищеність від внутрішніх та зовнішніх загроз. Місце, роль та пріоритет кожного елементів безпеки визначаються обставинами, що реально складаються на певний період часу всередині й зовні об'єкта. Зі зміною ситуації життєво важливого значення об'єктивно можуть набувати різні її властивості.

Всі фактори, що чинять вплив на систему забезпечення соціальної безпеки національної економіки є тісно взаємопов'язані між собою та мають стійкі казуальні зв'язки. Ключовим серед них, на нашу думку, є податкова система, оскільки саме від неї значною мірою залежать результуючі показники більшості факторів з представленого переліку. Так від чіткості та ефективності податкової системи країни прямо залежать такі фактори впливу на систему забезпечення соціальної безпеки національної економіки, як: рівень життя, соціальна стабільність, рівень людського розвитку, демографічна ситуація, розвиток середнього класу, рівень бідності населення, рівень тінізації національної економіки, стабільність фінансової сфери, рівень розвитку галузей національної економіки, торговельний баланс держави, рівень інфляції, рівень бюджетного дефіциту (профіциту), інвестиційна привабливість національної економіки [1]. Всі інші фактори з наведеного нами переліку відчують на собі лиш опосередкований вплив податкової системи, але він все одно вагомо впливає на їх

результуючі значення. Цей вплив здійснюється в основному через існуючими між переліченими факторами причинно-наслідкові взаємозв'язки та в залежності від них може мати різну силу.

Фактично, можна відзначити, що загальна роль податкової системи у формуванні середовища функціонування системи забезпечення соціальної безпеки національної економіки, яка діє на неї шляхом прямого впливу на його фактори, та визначенні результуючих показників її функціональної діяльності, зводиться до наступного:

- забезпечення формування дохідної частини державного бюджету, що визначить показники таких факторів як рівень бюджетного дефіциту (профіциту) та стабільність фінансової сфери;

- виконання стимулюючої та регулюючої функції, що визначає такі фактори як рівень життя, соціальна стабільність, рівень людського розвитку, демографічна ситуація, рівень бідності населення, рівень розвитку галузей національної економіки, торговельний баланс держави, рівень інфляції;

- створення сприятливих умов для ведення бізнесу та залучення інвестицій, що забезпечить позитивний вплив факторів розвиток середнього класу, рівень тінізації національної економіки, інвестиційна привабливість національної економіки і навпаки [2].

Отже, податкова система в сучасних умовах є ключовим фактором зовнішнього середовища, від впливу якого прямо залежить рівень ефективності функціонування системи забезпечення соціальної безпеки національної економіки. Враховуючи це можна констатувати, що першочерговим заходом на шляху побудови в Україні дієвої системи забезпечення соціальної безпеки національної економіки європейського типу має стати формування високоефективної та прозорої податкової системи. Остання має бути максимально ефективною й простою та повністю відповідати передовим світовим і європейським стандартам.

Література

1. Чуйко З.Д. Фактори забезпечення національної безпеки України в контексті євроінтеграції // З.Д. Чуйко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://archive.nbuv.gov.ua>
2. Терехов Є.М. Економічна безпека України в контексті впливу на неї глобалізаційних факторів / Є.М. Терехов // Інноваційна економіка. – 2012. – № 11. – С. 302-308.

УДК 336.025

ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ УСУНЕННЯ

Павловська Т. – ст. 4 курсу, гр. Фвн - 42

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально – науковий інститут економіки THEU

Найважливішою складовою економічної безпеки держави є фінансова безпека. Без забезпечення фінансової безпеки держави на всіх рівнях управління неможливо вирішити економічні проблеми, що стоять перед країною, регіоном та підприємством. Це завдання набуває особливої пріоритетності в умовах нестабільності та фінансової кризи, а також складної воєнно - політичної ситуації, в якій опинилася наша держава.

В умовах глобалізації фінансова безпека держави набуває нових якостей: вона стає більш хиткою,

оскільки створюються передумови для залучення додаткових коштів в економіку за рахунок зовнішніх запозичень, перетікання банківського капіталу, інтернаціоналізації фінансової системи.

Проблеми фінансової та економічної безпеки дедалі частіше досліджують вітчизняні та закордонні науковці. Проблематика фінансової безпеки держави стала предметом дослідження таких учених, як Барановський О.І., Вашай Ю., Венцовський Д.Ю., Винниченко Н. В., Кравчук Н.Я., Луцик-Дубова Т.О., Смоквіна Г.А., Терехов Є.М. тощо.

Забезпечення дієвої системи фінансової безпеки передбачає з'ясування і систематизацію явищ, подій, дій, настання або здійснення яких безпосередньо або опосередковано може бути загрозою тому чи іншому суб'єктові фінансової безпеки. Сутність загрози фінансової безпеки може бути визначена як збиток, котрий визначає ступінь зниження фінансового потенціалу за визначений проміжок часу. Загрози фінансової безпеки можна поділити на внутрішні та зовнішні.

Внутрішні загрози фінансової безпеки держави:

- невисокий рівень капіталізації банківської системи, невеликі обсяги довгострокового банківського кредитування та значний рівень відсоткових ставок із кредитів;
- значні обсяги державного та гарантованого державою боргу, проблеми з його обслуговування;
- різкі зміни рівня цін і курсу національної валюти;
- недосконалість бюджетної політики і нецільове використання коштів бюджету;
- ефективність податкової системи, масове ухилення від сплати податків.

До зовнішніх загроз економічної безпеки також слід віднести: критичні значення зовнішньої заборгованості в цілому, так і в розрахунку на одну особу; дестабілізація грошово-кредитної системи; девальвація національної валюти при галопуючих темпах інфляції; зубожіння населення та висока ймовірність дефолту [1, с. 54].

Основне завдання держави в контексті забезпечення економічної та фінансової безпеки – є створення економічного, політичного та правового середовища та інституційної інфраструктури, які б стимулювали підприємства, інвестиційні процеси, виробництво до конкурентоспроможних товарів, тому основними стабілізаційними напрямками можуть бути: ліквідація нецільового використання бюджетних

коштів; вдосконалення податкової системи; стабільність національної грошової одиниці; вдосконалення національної банківської системи; зниження дефіциту державного бюджету; здійснення виваженої політики внутрішніх і зовнішніх запозичень; вдосконалення антимонопольної політики.

Серед загроз фінансової безпеки, слід виділити такі найбільш вагомні ризики:

- залежність України та й більшості Європейських країн від монополістичної політики Російської Федерації щодо експорту газу;
- переважання сировинної та низько-технологічної складової у загальних обсягах експорту товарів;
- відсутність умов для забезпечення експортної активності та надмірна імпортозалежність економіки України [2, с. 4].

Найбільш дієвими заходами щодо зміцнення фінансової безпеки України повинні бути:

- зменшення зовнішнього боргу України, шляхом прямого зменшення чистих зовнішніх запозичень уряду та погашення довгострокових запозичень реального сектору економіки;
- розробка поетапної стратегії скорочення бюджетного дефіциту за рахунок нарощення власного доходного потенціалу;
- створення сприятливих умов та правил функціонування та розвитку ринку цінних паперів в Україні [3, с. 4].

Таким чином, реалізація запропонованого комплексу заходів, що охоплює більшість складових фінансової безпеки, актуальних для України, потребує збалансування і комплексної взаємодії всіх гілок влади та суб'єктів господарювання. Забезпечення підтримки на законодавчому, виконавчому, владному рівнях дозволить значно підвищити рівень фінансової безпеки та досягти економічного зростання країни.

Література

1. Тимошенко О.В. Досвід європейських країн щодо формування та забезпечення фінансово-економічної безпеки держави / О.В. Тимошенко // Економіка та держава. - 2015 - № 4 - С. 52-57
2. Лисяк Л. В. Сучасний стан та основні проблем фінансової безпеки України / Л. В. Лисяк, Я. Ю. Подлужна // Ефективна економіка. - 2015. - № 12. - С. 1-6.
3. Луцик-Дубова Т.О. Основні пріоритети зміцнення фінансової безпеки України / Т.О. Луцик-Дубова // Економічні науки. - 2012. - Вип. 22. - Ч.ІІ. - С. 1-6.

УДК 336.22.02

ПОДАТКОВА КУЛЬТУРА ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Беспечний І. – ст. 4 курсу, гр. Фвн - 42

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Обмеженість в інструментах нарахування податкових доходів за рахунок зміни їх механізмів загальним рівнем податкового навантаження платників створює передумови для розвитку іншого сегмента податкової політики – пошуку резервів для забезпечення tax compliance або свідомого і строгого виконання громадянами своїх податкових зобов'язань за рахунок формування ефективної системи взаємодії платників податків і держави.

Оскільки успішність справляння податків базується на ментальності населення, то роль

податкової культури в інституціонально-еволюційному аспекті формування і розвитку податкової політики України є достатньо вагомою. У зв'язку з цим все частіше підіймається питання про необхідність побудови державної стратегії формування податкової культури учасників податкового процесу, адже рівень податкової культури досі залишається низьким. Громадяни часто ігнорують державу, вважають, що вони не зобов'язані платити податки. В свою чергу держава теж не дає їм чітко зрозуміти, що податкові надходження